

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Ondřejem Hrudou, Ph.D. v právní věci

žalobce: **Antonín Ch.**, narozený dne xxx
bytem xxx
zastoupený advokátem Mgr. Marianem Babicem
sídlem Nákladní 3002/2, 746 01 Opava

proti
žalovanému: **Ing. Miroslav H.**, narozený dne xxx, IČO xxx
bytem xxx
zastoupený advokátkou Mgr. Šárkou Boráňovou
sídlem Tř. 1. máje 2148, 753 01 Hranice – Hranice I-Město

o zaplacení částky 6 754 480,90 Kč s příslušenstvím

takto:

I. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci

částku 954 408,93 Kč,

úrok z prodlení ve výši 14,61 % ročně z částky 5 800 000 Kč od 31. 12. 1996 do 16. 10. 1997,

úrok z prodlení ve výši 14,61 % ročně z částky 3 600 000 Kč od 17. 10. 1997 do 19. 3. 2011,

úrok z prodlení ve výši 14,61 % ročně z částky 3 404 453 Kč od 20. 3. 2011 do 25. 9. 2019,

to vše do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Doležilková, DiS.

II. **Zamítá se** žaloba, aby žalovaný byl povinen zaplatit žalobci

částku 2 197 780,27 Kč,

úrok z prodlení ve výši 16 % ročně z částky 5 800 000 Kč od 30. 12. 1996 do 30. 12. 1996,

úrok z prodlení ve výši 1,39 % ročně z částky 5 800 000 Kč od 31. 12. 1996 do 16. 10. 1997,

úrok z prodlení ve výši 1,39 % ročně z částky 3 600 000 Kč od 17. 10. 1997 do 19. 3. 2011,

úrok z prodlení ve výši 1,39 % ročně z částky 3 404 453 Kč od 20. 3. 2011 do 25. 9. 2019.

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Žaloba

1. Právní předchůdce žalobce – společnost Česká spořitelna a. s. (dále také jen „**právní předchůdce žalobce**“) se žalobou doručenou soudu dne 24. 1. 1997 ve znění podání doručeného soudu dne 20. 4. 2001 domáhal zaplacení částky 8 954 480,90 Kč s příslušenstvím spočívajícím v úroku z prodlení z žalované částky ve výši 16 % ročně od 30. 12. 1996 do zaplacení a v náhradě nákladů řízení.
2. Jelikož v průběhu řízení došlo k pochybnostem, zda žalobou požadovaný úrok ve výši 16 % ročně z žalované částky představuje smluvní úrok, nebo úrok z prodlení, resp. zda v tomto ohledu došlo ke změně žaloby, považuje soud za vhodné již na tomto místě poukázat na následující skutečnosti.
3. Jakkoliv v žalobě doručené soudu dne 24. 1. 1997 není výslovně uvedeno, že v případě úroku ve výši 16 % ročně z celkové žalované částky se jedná o úrok z prodlení, tato skutečnost je zřejmá z kontextu celé žaloby. V tomto ohledu je možné poukázat na to, že právní předchůdce žalobce se domáhal zaplacení jistiny (zůstatku úvěru) ve výši 5 800 000 Kč, dlužného smluvního kapitalizovaného úroku ve výši 3 152 189,20 Kč, dlužných poplatků ve výši 2 291,70 Kč a právě úroku (z prodlení) ve výši 16 % ročně ze všech výše uvedených částek. Že se v případě požadovaného úroku ve výši 16 % ročně jedná o úrok z prodlení, bylo od samého počátku zjevné i samotnému žalovanému, který soudu dne 29. 10. 1997 doručil odpor směřující mimo jiné proti „16 % úroku z prodlení“ (ve spise na č. l. 11). Pokud snad přes výše uvedené existovaly jakékoliv pochybnosti o povaze tohoto nároku, byly právním předchůdcem žalobce odstraněny podáním doručeným soudu dne 20. 4. 2001 (na č. l. 17 a násl.), tedy podáním, které právní předchůdce žalobce soudu zaslal v návaznosti na výzvu soudu k odstranění vad žaloby (srov. usnesení ze dne 20. 3. 2001, č. j. 5 Cm 378/97-16). Z uvedeného podání je již zcela jednoznačné, že v případě požadovaného úroku ve výši 16 % ročně se jedná o úrok z prodlení. S ohledem na uvedené není dle přesvědčení soudu namístě, aby na podání doručené soudu dne 20. 4. 2001 bylo nahlíženo jako na změnu žaloby ve smyslu § 95 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále také „**o. s. ř.**“), o které by bylo třeba rozhodnout, neboť tímto podáním jen byly vyjasněny pochybnosti ohledně žalovaného nároku.
4. Právní předchůdce žalobce svůj nárok odůvodnil tím, že dne 24. 11. 1993 uzavřel s žalovaným úvěrovou smlouvu č. 0561-76453-698 (dále také jen „**úvěrová smlouva č. 0561**“ nebo „**úvěr č. 0561**“), na základě které žalovanému poskytl úvěr ve výši 5 800 000 Kč. Žalovaný se v úvěrové smlouvě č. 0561 zavázal právnímu předchůdci žalobce splatit úvěr jednorázovou splátkou splatnou dne 9. 9. 1994 a dále platit úrok ve výši 4,0 % ročně nad základní úrokovou sazbou vždy

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Doležilková, DiS.

k poslednímu dni čtvrtletí počínaje čtvrtým čtvrtletím roku 1993 a poplatky související s poskytnutím úvěru. Právní předchůdce žalobce se za období od 24. 11. 1993 do 29. 12. 1996 domáhal konkrétně kapitalizovaného smluvního úroku ve výši 3 152 189,20 Kč a poplatků souvisejících s poskytnutím úvěru ve výši 2 291,73 Kč. Jelikož žalovaný dlouhodobě neplnil podmínky úvěrové smlouvy a úvěr nesplácel, právní předchůdce žalobce dne 25. 11. 1996 přistoupil k jednostrannému vypovězení úvěrové smlouvy a požadoval okamžité splacení poskytnutého úvěru.

II. Vyjádření k žalobě

5. Žalovaný ve svých podáních doručených soudu dne 8. 11. 2007 (srov. podání na č. l. 21 a násl.), dne 5. 5. 2004 (srov. podání na č. l. 65 a násl.), dne 3. 5. 2006 (srov. podání na č. l. 134 a násl.) a dne 18. 12. 2006 (srov. podání na č. l. 158 a násl.) navrhl, aby soud žalobu v celém rozsahu zamítl.
6. Žalovaný uvedl, že právní předchůdce žalobce nebyl oprávněn z úvěrové smlouvy č. 0561 uhradit celou výši závazků, které vůči němu měl žalovaný z úvěrové smlouvy ze dne 25. 10. 1991, č. 2508-76453-698 (dále také jen „*úvěrová smlouva č. 2508*“ nebo „*úvěr č. 2508*“) a z úvěrové smlouvy ze dne 3. 1. 1992, č. 250819-76453-698 (dále také jen „*úvěrová smlouva č. 250819*“ nebo „*úvěr č. 250819*“). V případě všech smluv se jednalo o smlouvy investiční. Pokud tedy právní předchůdce žalobce provedl z poskytnutého úvěru č. 0561 inkaso na úhradu dvou výše uvedených úvěrových smluv, postupoval protiprávně. Takto nezákonně byla dne 27. 12. 1993 splacena částka 4 560 000 Kč na reinvestice. Splatnost úvěru č. 2508 byla dne 20. 9. 1995 a splatnost úvěru č. 250819 dne 20. 12. 1995. Inkaso tedy bylo provedeno o cca dva roky dříve, než dle smlouvy mohlo být provedeno. Je sice pravdou, že z úvěrové smlouvy č. 0561 mohl právní předchůdce žalobce provést úhradu úvěrů č. 2508 a č. 250819, přičemž však výše závazků k datu 24. 11. 1993, tedy k datu blízkému 27. 12. 1993, činila pouze 2 500 860 Kč, ale právní předchůdce žalobce inkasoval částku 4 560 000 Kč. Tím, že právní předchůdce žalobce neoprávněně inkasoval částku 2 059 140 Kč, výrazně narušil tok peněz žalovaného. Právní předchůdce žalobce zmařil podnikatelský záměr žalovaného, a tedy žalovanému způsobil škodu, kterou znalec Ing. Michal Krč, CSc. ve znaleckém posudku ze dne 9. 3. 2004 vyčíslil na částku 43 610 000 Kč. Způsobenou škodu uplatňuje žalovaný jako obranu proti žalované částce.
7. Žalovaný ve svém vyjádření poukázal rovněž na skutečnost, že žalobce získal od svého právního předchůdce žalovanou pohledávku za částku 10 000 Kč, tj. 0,07 % její nominální hodnoty. Právní předchůdce žalobce finanční prostředky poskytnuté žalovanému z úvěrových smluv použil nikoliv na investice vynakládané žalovaným, ale na účetní zvýšení svých příjmů. Nic jej neopravňovalo k tomu, aby bez souhlasu žalovaného a bez jeho písemného příkazu, na úkor jeho podnikatelského záměru, svévolně čerpal finanční prostředky, které byly dle úvěrové smlouvy č. 0561 určeny na investice, k úhradě jistiny a příslušenství dříve poskytnutých úvěrů. Vyřizování úvěru č. 0561 probíhalo v atmosféře nevybíravého tlaku ze strany právního předchůdce žalobce. Tvzení právního předchůdce žalobce, že úvěr č. 0561 byl poskytnut na úhradu předchozích dvou úvěrů, je nepravdivé. Žalovaný byl finančně zcela vyčerpan a bez úvěrových prostředků by nebyl schopen rekonstrukci dokončit.

III. Dosavadní průběh řízení

8. Soud považuje za účelné zrekapitulovat na tomto místě dosavadní průběh řízení, neboť dosavadní délka řízení a množství vydaných rozhodnutí mohou představovat určitou překážku ztěžující orientaci ve věci.
9. V návaznosti na oznámení právního předchůdce žalobce, že došlo k postoupení pohledávky, jež je předmětem tohoto řízení, resp. souhlas žalobce se vstupem do řízení, **soud usnesením ze dne**

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Doležilková, DiS.

30. 7. 2003, č. j. 5 Cm 378/97-37, **připustil, aby na místo dosavadního žalobce České spořitelny a. s. (právního předchůdce žalobce) vstoupil Antonín Ch. (současný žalobce).**
10. **Usnesením ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Cm 378/97-50, soud řízení v rozsahu částky 2 200 000 Kč (konkrétně v rozsahu jistiny úvěru) zastavil,** neboť právní předchůdce žalobce v tomto rozsahu vzal žalobu zpět s tím, že žalovaný dne 16. 10. 1997 uhradil částku 2 200 000 Kč; usnesení nabylo právní moci dne 3. 3. 2004.
11. **Rozsudkem ze dne 2. 2. 2007, č. j. 5 Cm 378/1997-170, ve znění doplňujícího usnesení ze dne 24. 6. 2010, č. j. 5 Cm 378/1997-397 (dále také jen „rozsudek soudu prvního stupně“), soud žalobě v rozsahu částky 3 600 000 Kč (tj. v rozsahu neuhrazeného zbytku jistiny úvěru) vyhověl, ve zbytku žalobu zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení (a o částečném vrácení zaplaceného soudního poplatku); v rozsahu, ve kterém soud žalobě vyhověl (a ve kterém rozhodl o částečném vrácení zaplaceného soudního poplatku), nabyl rozsudek právní moci dne 1. 6. 2007. Ve zbytku byl rozsudek soudu prvního stupně k odvolání žalobce **zrušen usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 18. 12. 2019, č. j. 8 Cmo 208/2016-1534, ve znění opravného usnesení ze dne 14. 4. 2020, č. j. 8 Cmo 208/2016-1562 (dále také jen „rozhodnutí odvolacího soudu“).****
12. **Podáním doručeným soudu dne 17. 1. 2021** vzal žalobce žalobu zpět v rozsahu částky 2 291,70 Kč (tj. v rozsahu dlužných poplatků souvisejících s vedením úvěrového účtu) s úrokem z prodlení z této částky ve výši 16 % ročně od 30. 12. 1996 do zaplacení, když s ohledem na výši tohoto nároku považoval jeho prokazování za neúčelné. Dále vzal žalobce uvedeným podáním žalobu zpět v rozsahu úroku z prodlení ve výši 16 % ročně z částky 3 152 189,20 Kč od 30. 12. 1996 do zaplacení, což odůvodnil tím, že dle soudní judikatury není přípustné uplatňovat úrok z prodlení ze smluvního úroku. Žalobce vzal uvedeným podáním žalobu zpět rovněž co do nároku na zaplacení úroku z prodlení ve výši 16 % ročně z částky 195 547 Kč od 20. 3. 2011 do zaplacení, a to s ohledem na skutečnost, že jeho pohledávka z titulu úhrady jistiny pravomocně příznána rozsudkem soudu prvního stupně (v podrobnostech srov. výše) v tomto rozsahu zanikla dne 19. 3. 2011 zápočtem.
13. **Podáním doručeným soudu dne 18. 3. 2021** vzal žalobce žalobu zpět v rozsahu úroku z prodlení ve výši 16 % ročně z částky 2 200 000 Kč od 17. 10. 1997 do zaplacení; toto částečné zpětvzetí žaloby souvisí s tím, že v návaznosti na částečnou úhradu jistiny (k tomu viz výše) byla žaloba vzata zpět jen v rozsahu jistiny, ale nikoliv již v rozsahu souvisejícího úroku z prodlení. Dále vzal žalobce žalobu zpět v rozsahu úroku z prodlení ve výši 16 % ročně z částky 3 404 453 Kč od 26. 9. 2019, neboť v tomto rozsahu byla žalobou požadovaná jistina úvěru uhrazena na základě exekučního řízení, přičemž o rozvrhu rozdělované podstaty bylo rozhodnuto unesením, které nabylo právní moci dne 25. 9. 2019; tímto byla celá jistina úvěru zaplacená a prodlení žalovaného s její úhradou skončilo.
14. **Soud usnesením ze dne 6. 4. 2021, č. j. 5 Cm 378/1997-1625, v rozsahu zpětvzetí žaloby provedeného podáními doručenými soudu dne 17. 1. 2021 a dne 18. 3. 2021 řízení zastavil;** usnesení nabylo právní moci dne 28. 4. 2021.
15. Lze na tomto místě konstatovat, že o části řízení již bylo pravomocně meritorně rozhodnuto, v části bylo řízení pravomocně zastaveno. **Zbývá tedy rozhodnout o následujících nárocích:**
- **kapitalizovaném smluvním úroku z jistiny úvěru za období od 24. 11. 1993 do 29. 12. 1996 v celkové výši 3 152 189,20 Kč,**
  - **úroku z prodlení ve výši 16 % ročně z částky 5 800 000 Kč od 30. 12. 1996 do 16. 10. 1997,**
  - **úroku z prodlení ve výši 16 % ročně z částky 3 600 000 Kč od 17. 10. 1997 do 19. 3. 2011,**

- úroku z prodlení ve výši 16 % ročně z částky 3 404 453 Kč od 20. 3. 2011 do 25. 9. 2019.

IV. Skutkový stav

16. Z **úvěrové smlouvy č. 2508** vzal soud za prokázané, že k uzavření této smlouvy mezi právním předchůdcem žalobce a žalovaným (označeným ve smlouvě nikoliv datem narození nebo rodným číslem, ale pomocí IČO, a dále pak názvem a sídlem firmy) došlo dne 25. 10. 1991, přičemž dle této smlouvy se právní předchůdce žalobce zavázal poskytnout žalovanému úvěr na investice ve výši 2 000 000 Kč. Pro případ, že se žalovaný dostane do prodlení s úhradou splátky nebo úroku, se strany dohodly, že mu právní předchůdce žalobce poskytne na účtu číslo 393-76453-698 krátkodobý úvěr na krytí přechodného nedostatku finančních prostředků se zvýšenou úrokovou sazbou. Úvěr byl zajištěn zástavním právem na nemovitosti č. p. xxx na ulici xxx v xxx (dále také jen „**úvěrovaná nemovitost**“).
17. Ze **smlouvy o běžném účtu ze dne 28. 2. 1992** vzal soud za prokázané, že mezi právním předchůdcem žalobce a žalovaným (označeným ve smlouvě nikoliv datem narození nebo rodným číslem, ale pomocí IČO) došlo k uzavření smlouvy, na základě které právní předchůdce žalobce zřídil žalovanému ke dni 28. 2. 1992 běžný účet č. 76453-698. Mezi stranami bylo mimo jiné ve smlouvě domluveno, že právní předchůdce žalobce je oprávněn provádět na vrub tohoto účtu bez příkazu nebo souhlasu žalovaného úhrady vlastních pohledávek sloužících k vyrovnání splatných úvěrů a k zúčtování úroků a náhrad za bankovní operace.
18. Z **úvěrové smlouvy č. 250819** vzal soud za prokázané, že k uzavření této smlouvy mezi právním předchůdcem žalobce a žalovaným (označeným ve smlouvě nikoliv datem narození nebo rodným číslem, ale pomocí IČO, a dále pak názvem a sídlem firmy) došlo dne 3. 1. 1992, přičemž dle této smlouvy se právní předchůdce žalobce zavázal poskytnout žalovanému úvěr na investice ve výši 2 000 000 Kč. Pro případ, že se žalovaný dostane do prodlení s úhradou splátky nebo úroku, se strany dohodly, že mu právní předchůdce žalobce poskytne na účtu číslo 39319-76453-698 krátkodobý úvěr na krytí přechodného nedostatku finančních prostředků se zvýšenou úrokovou sazbou. Úvěr byl zajištěn zástavním právem na úvěrované nemovitosti.
19. Z **dopisu ze dne 8. 1. 1993** vzal soud za prokázané, že právní předchůdce žalobce vyhověl žádosti žalovaného o změnu termínu splátek úvěrů č. 2508 a č. 250819, nevyhověl však žádosti o změnu splatnosti sjednaného úroku, ani žádosti o poskytnutí dalšího úvěru určeného k rekonstrukci úvěrované nemovitosti.
20. Z **dopisu ze dne 19. 2. 1993** vzal soud za prokázané, že právní předchůdce žalobce se obrátil na žalovaného, aby mu umožnil prohlídku úvěrované nemovitosti s tím, že našel zájemce o odkup této nemovitosti.
21. Z **dopisu ze dne 4. 3. 1993** vzal soud za prokázané, že právní předchůdce žalobce sdělil žalovanému, že jeho stanovisko k požadavku o poskytnutí úvěru k dokončení úvěrované nemovitosti zůstává i nadále negativní, přičemž žalovaný má toto stanovisko považovat za definitivní, právní předchůdce žalobce trvá na splacení poskytnutého úvěru, za tímto účelem opětovně navrhuje odprodej úvěrované nemovitosti.
22. Z **dopisu ze dne 9. 9. 1993** vzal soud za prokázané, že žalovaný se obrátil na právního předchůdce žalobce s žádostí o úvěr ve výši 10 000 000 Kč, který by byl v rozsahu částky cca 4 200 000 Kč použit na úhradu dlužných úvěrů č. 2508 a 250819, ve zbývající části ve výši 5 800 000 Kč pak na dostavbu a vybavení úvěrované nemovitosti (obchodního domu). Žalovaný ve svém dopise mimo jiné uvádí: „*Oba dva propočty návratnosti úvěru [...] jsou zpracovány na nejvyšší míru úrokové sazby, t. j. 18 % !! Rád bych vyjádřil přesvědčení, že [...] okr. pobočka [...] využije svých možností ke stanovení úrokové sazby na spodní hranici používaného rozpětí.*“

23. Z **úvěrové smlouvy č. 0561** vzal soud za prokázané, že k uzavření této smlouvy mezi právním předchůdcem žalobce a žalovaným (označeným ve smlouvě nikoliv datem narození nebo rodným číslem, ale pomocí IČO) došlo dne 24. 11. 1993, přičemž dle této smlouvy se právní předchůdce žalobce zavázal poskytnout žalovanému úvěr na investice ve výši 5 800 000 Kč s tím, že poskytnutý úvěr bude v rozsahu předpokládané částky 4 597 565,50 Kč použit na úhradu dřívějších investičních úvěrů, resp. na úhradu nesplacených splátek a úroků těchto úvěrů, v rozsahu částky 1 160 000 Kč na zakrytí úvěrované nemovitosti a v rozsahu částky 42 434,50 Kč se bude jednat o rezervu; účel, k jakému byl úvěr poskytnut, je ve smlouvě uveden opakovaně a nelze tak o něm mít žádné pochybnosti. Dále vzal soud z uvedené smlouvy za prokázané, že mezi stranami byla smluvena úroková sazba ve výši + 4,0 % nad základní sazbou právního předchůdce žalobce ze skutečně čerpaného úvěru, přičemž v případě, že dojde ke změně této základní úrokové sazby, zavazuje se žalovaný splácet úrok v nové výši ode dne účinnosti změny, sjednaný úrok se žalovaný zavázal splatit vždy k poslednímu dni každého čtvrtletí počínaje čtvrtým čtvrtletím roku 1993. Žalovaný se ve smlouvě dále zavázal, že úvěr splatí dne 9. 9. 1994 jednorázovou splátkou ve výši 5 800 000 Kč, mezi stranami smlouvy bylo dohodnuto, že právní předchůdce žalobce je oprávněn uhrazovat své splatné pohledávky z úvěru bez příkazu žalovaného z běžného účtu žalovaného. V souladu s čl. II písm. c) smlouvy mělo dojít k první úhradě úroku ze strany žalovaného k poslednímu dni roku 1993. Pro případ, že se žalovaný dostane do prodlení s úhradou splátky nebo úroku, se strany dohodly, že mu právní předchůdce žalobce poskytne na účtu číslo 393-76453-698 krátkodobý úvěr na krytí přechodného nedostatku finančních prostředků s úrokovou sazbou ve výši 13 % nad základní sazbou právního předchůdce žalobce a s lhůtou splatnosti jeden měsíc. Právní předchůdce žalobce byl dle smlouvy dále oprávněn požadovat okamžité splacení celého úvěru (vyčerpané částky) po předchozí výpovědi úvěru dané s jednoměsíční lhůtou při nesplnění podmínek uvedených ve smlouvě, tedy mimo jiné při prodlení s úhradou úroku nebo jistiny úvěru.
24. Z dokumentu **DISKONTNÍ SAZBA, MAXIMÁLNÍ ODCHYLKA, ZÁKLADNÍ SAZBA ČS, A. S.** vzal soud za prokázané, že základní sazba, na kterou strany odkázaly při určení úroku v úvěrové smlouvě, byla:
- v době od 10. 6. 1993 do 31. 3. 1994 stanovena na 12 %,
  - v době od 1. 4. 1994 do 30. 6. 1994 stanovena na 11,5 %,
  - v době od 1. 7. 1994 do 30. 6. 1995 stanovena na 11 %,
  - v době od 1. 7. 1995 do 30. 6. 1996 stanovena na 12 %,
  - v době od 1. 7. 1996 do 26. 5. 1997 stanovena na 12,6 %.
25. Jakkoliv tento dokument byl do spisu založen právním předchůdcem žalobce, a v řízení tak vznikly určité pochybnosti o správnosti (pravdivosti) v něm uvedených údajů, tyto pochybnosti byly odstraněny tím, že Česká spořitelna a. s. (tj. právní předchůdce žalobce) vyhověla výzvě soudu zasláné jí dle § 128 a § 129 odst. 2 o. s. ř., a v **podání doručeném soudu dne 30. 3. 2021** potvrdila pravdivost výše uvedených údajů, resp. sdělila soudu informace o základní sazbě, které zcela odpovídají údajům ve shora uvedeném dokumentu. Pro úplnost lze připomenout, že se tak stalo za situace, kdy již Česká spořitelna a. s. nemá žádný zájem na projednávané věci (k postoupení nároku za žalovaným došlo již dne 10. 6. 2003 a Česká spořitelna a. s. dle smlouvy o postoupení pohledávky neručí za dobytost této pohledávky; ke smlouvě o postoupení pohledávky srov. v podrobnostech níže), a není tak důvod se domnívat, že by poskytla soudu nepravdivé údaje (přičemž pracovnice České spořitelny, a. s., která požadavek soudu vyřizovala, si s pravděpodobností hraničící s jistotou ani nebyla vědoma, že se dotaz týká řízení, ve kterém Česká spořitelna a. s. v poměrně dávné minulosti vystupovala jako žalobkyně).
26. Z **výpisu č. 4 bankovního účtu č. 561-76453-698 (tj. z účtu žalovaného zřízeného k úvěrové smlouvě č. 0561)** vzal soud za prokázané, že dne 27. 12. 1993 bylo z tohoto účtu na účet č. 76453-698 (tj. na běžný účet žalovaného) převedeno celkem 4 810 000 Kč. Uvedená skutečnost

se zrcadlí rovněž ve **výpisu č. 16 účtu č. 76453-698** (tj. běžného účtu žalovaného), na který byly finanční prostředky převedeny, přičemž z tohoto výpisu z účtu vzal soud dále za prokázané, že v rozsahu částky 4 560 000 Kč byly tyto finanční prostředky použity na úhradu dřívějších úvěrů, resp. jejich úroků.

27. Na tomto místě je možné poukázat na skutečnost, že strany učinily (u ústního jednání konaného dne 25. 5. 2021) **nesporným**, že žalovanému byla na základě úvěrové smlouvy č. 0561 **dne 24. 11. 1993 poskytnuta částka 5 800 000 Kč** (přičemž strany se rozcházejí v názoru, zda k čerpání úvěru za účelem úhrady dřívějších úvěrů došlo v souladu s uzavřenou smlouvou). Pokud se tak týká čerpání úvěru v rozsahu částky 4 810 000 Kč, shodná skutková tvrzení účastníků zjevně odporují tomu, co plyne ze dvou shora uvedených výpisů z účtu (jejichž pravost a věcná správnost nebyly účastníky nijak zpochybněny). Soud tedy bude v souladu s § 120 odst. 3 o. s. ř. (srov. použité sloveso „*může*“ v citovaném ustanovení) brát za své shora uvedené tvrzení účastníků řízení, že žalovanému byly na základě úvěrové smlouvy dne 24. 11. 1993 poskytnuty finanční prostředky, jen v rozsahu částky 990 000 Kč (5 800 000 Kč – 4 810 000 Kč); ve zbytku (tj. v částce 4 810 000 Kč) bude vycházet z listinných důkazů.
28. Z **výpovědi úvěru ze dne 27. 11. 1996** vzal soud za prokázané, že právní předchůdce žalobce z důvodu prodlení s úhradou úvěru č. 0561 vypověděl úvěrovou smlouvu s tím, že požaduje okamžité splacení úvěru, přičemž výpovědní lhůta je měsíční a začíná plynout dnem doručení výpovědi. Z **doručenky** vzal soud za prokázané, že výpověď byla žalovanému doručena dne 29. 11. 1996.
29. Ze **smlouvy o postoupení pohledávky ze dne 10. 6. 2003** vzal soud za prokázané, že mezi právním předchůdcem žalobce jako postupitelem a žalobcem jako postupníkem (označeným ve smlouvě rodným číslem a bydlištěm) byla uzavřena smlouva, ve které bylo konstatováno, že právní předchůdce žalobce má na základě úvěrové smlouvy ze dne 24. 11. 1993 za žalovaným pohledávku, jejíž hodnota ke dni postoupení (tj. ke dni 10. 6. 2003) včetně příslušenství činí 13 994 043,07 Kč. Dle smlouvy o postoupení pohledávky tato postupovaná pohledávka sestává z:
- jistiny ve výši 5 800 000 Kč,
  - neuhrazených smluvních úroků (za období do 29. 12. 1996) ve výši 954 408,93 Kč,
  - úroku z prodlení ve výši 16 % ročně z částky 8 954 480,90 Kč od 30. 12. 1996 do 15. 10. 1997 v celkové výši 1 134 388,68 Kč,
  - úroku z prodlení ve výši 16 % ročně z částky 6 754 480,90 Kč od 16. 10. 1997 do 10. 6. 2003 v celkové výši 6 105 245,46 Kč a
  - úroku z prodlení ve výši 16 % ročně z částky 6 754 408,93 Kč od 11. 6. 2003 do zaplacení.
30. Jakkoliv to plyne z výše uvedeného, lze již na tomto místě ve stručnosti poukázat na skutečnost, že ačkoliv se žalobce žalobou domáhá (mimo jiné) zaplacení kapitalizovaného smluvního úroku (za období od 24. 11. 1993 do 29. 12. 1996) v celkové výši 3 152 189,20 Kč, smlouvou o postoupení pohledávky na něj byl tento nárok postoupen jen v rozsahu částky 954 408,93 Kč (v podrobnostech srov. níže).
31. Dále soud ze smlouvy o postoupení pohledávky vzal za prokázané, že cena za postoupení pohledávky byla stanovena na částku 10 000 Kč a že se strany dohodly, že postupitel neručí za dobytost postoupené pohledávky ani do výše přijaté platby.
32. Ze sdělení **České národní banky ze dne 26. 3. 2021**, resp. z **databáze ARAD**, vzal soud za prokázané, že průměrná roční úroková sazba v České republice dosáhla v listopadu roku 1993 hodnoty 13,64 %, v prosinci téhož roku hodnoty 14,57 % a v prosinci roku 1996 hodnoty 13,61 %.

33. Ze **znaleckého posudku zpracovaného Ing. Michalem Krčem, CSc.**, vzal soud za prokázané, že cílem posudku bylo posouzení ekonomických dopadů vzniklých v důsledku zastavení podnikatelského záměru objednatele, přičemž znalec vycházel mimo jiné z předpokladu, že stavební společnost, která se podílela na rekonstrukci úvěřované nemovitosti, nesplnila dohodnutý termín rekonstrukce, čímž bylo žalovanému znemožněno zahájení podnikatelské činnosti, v důsledku čehož pak dále došlo k znemožnění plnění splátkového harmonogramu.
34. Z **usnesení Okresního soud v Přerově ze dne 20. 6. 2011, č. j. 29 Nc 603/2006-161**, a z **usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 28. 5. 2015, č. j. 40 Co 674/2011-264**, vzal soud za prokázané, že v rozsahu částky 195 547 Kč zanikla pohledávka žalobce z titulu jistiny úvěru č. 0561 započtením, na což žalobce reagoval částečným zpětvzetím žaloby (tato skutečnost je relevantní toliko pro posouzení otázky, kdo zavinil, že řízení muselo být zastaveno, resp. z pohledu nákladového výroku).
35. Z **usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 9. 2019, č. j. 40 Co 26/2019-445**, vzal soud za prokázané, že v rozsahu částky 3 404 453 Kč zanikla pohledávka žalobce z titulu jistiny úvěru č. 0561 v návaznosti na exekučně prodanou nemovitost ve vlastnictví žalovaného, resp. rozdělení podstaty, na což žalobce reagoval částečným zpětvzetím žaloby (tato skutečnost je relevantní toliko pro posouzení otázky, kdo zavinil, že řízení muselo být zastaveno, resp. z pohledu nákladového výroku).
36. Z **dalších provedených důkazů** soud nevzal za prokázané další či odlišné pro rozhodnutí významné skutečnosti a v odůvodnění rozhodnutí se jimi proto podrobněji nezabýval. Pokud se jedná o **účetní doklady datované dnem 14. 1. 1997**, které do spisu založil žalobce (resp. jeho právní předchůdce), nelze z nich dovodit žádné pro rozhodnutí ve věci relevantní skutečnosti (tj. např. údaj týkající se výplaty úvěru, jeho úhrady, poskytnutí krátkodobé úvěru na krytí přechodného nedostatku finančních prostředků apod.); pokud se jedná o údaje o finančních částkách v nich uvedené, nelze z účetních dokladů dovodit, jak k nim právní předchůdce žalobce dospěl. Důkazní hodnotu **Výpisu z knih České spořitelny a. s.** rovněž lze považovat za marginální, když se v podstatě jedná toliko o doklad vystavený právním předchůdcem žalobce za účelem uplatnění žalovaného nároku u soudu. Obdobně platí pro **přehledy a soupisy zpracované žalovaným**. Vzhledem k tomu, že žalobce vzal žalobu zpět ohledně dlužných poplatků souvisejících s vedením úvěřového účtu, není pro posouzení věci relevantní ani **SAZEBNÍK ČESKÉ SPOŘITELNY, a.s.** Také **výpisy z účtu, které se týkají období před uzavřením úvěřové smlouvy č. 0561**, z podstaty věci nemohou vypovídat ničeho o tom, zda, kdy a v jakém rozsahu byl tento úvěř žalovanému poskytnut, nebo naopak splacen. Konečně, pro řízení jsou bez významu rovněž **listinné důkazy týkající se dispozice s úvěřovanou nemovitostí** (srov. kupní smlouvu ze dne 25. 1. 1996, mandátní smlouvu ze dne 17. 11. 1995, rozsudek Okresního soudu v Přerově ze dne 5. 3. 2003, č. j. 8 C 191/2000-156, darovací smlouvu ze dne 25. 4. 2000, návrh žalobce na odkoupení nemovitosti ze dne 25. 4. 1997) nebo **videonahrávka**, na které je zachycen stav úvěřované nemovitosti. Soud tedy některé z důkazů navržených účastníky vůbec neprovedl, neboť skutkový stav byl v potřebném rozsahu zjištěn na základě shora uvedených důkazů. V tomto ohledu lze rovněž uvést, že výslech svědků k událostem, jež se udály před téměř třiceti lety, lze bez dalšího považovat za zcela neúčelný, především nelze v nejmenším předpokládat, že by si svědci byli schopni vybavit okolnosti, za jakých byly mezi právním předchůdcem žalobce a žalovaným uzavřeny úvěřové smlouvy.
37. Soud tedy shora uvedeným způsobem zhodnotil důkazy jednotlivě i v jejich vzájemném souhrnu a dospěl k **závěru o skutkovém stavu** tak, jak je v dílčích podrobnostech uvedeno u každého z uvedených důkazních prostředků. Přesto lze zcela ve stručnosti, a tedy s výhradou určitého zjednodušení, závěr o skutkovém stavu shrnout i na tomto místě. Právní předchůdce žalobce uzavřel s žalovaným v letech 1991 a 1992 dvě úvěřové smlouvy, na základě kterých žalovanému poskytl úvěř na investice (rekonstrukci komerčního objektu v Přerově) ve výši 4 miliony Kč. Jelikož žalovaný nebyl schopen tyto úvěřy splácet, resp. dokončit plánovanou rekonstrukci, došlo mezi

stranami k jednáním, která vyústila dne 24. 11. 1993 uzavřením úvěrové smlouvy č. 0561. Finanční prostředky poskytnuté na základě této smlouvy měly být v rozsahu cca 4,6 mil. použity na refinancování dřívějších úvěrů, ve zbytku pak na zastřešení úvěrované nemovitosti. Úvěr byl v rozsahu částky 990 000 Kč čerpán dne 24. 11. 1993, v rozsahu částky 4 810 000 Kč dne 27. 12. 1993, přičemž v rozsahu částky 4 560 000 Kč byly poskytnuté finanční prostředky použity na úhradu dřívějších úvěrů, resp. úroků z těchto úvěrů. K úhradě předchozích úvěrů došlo na základě inkasa z běžného účtu žalovaného vedeného u právního předchůdce žalobce, tedy aniž by k tomu žalovaný udělil výslovný pokyn, přičemž však tato možnost byla mezi stranami smluvně sjednána. Poskytnutý úvěr byl v souladu se smlouvou úročen úrokem ve výši 4 % nad základní sazbou právního předchůdce žalobce, přičemž ta ke dni uzavření úvěrové smlouvy činila 12 % ročně (smluvený úrok tedy činil 16 % ročně). Pro případ, že se žalovaný dostane do prodlení, bylo ve smlouvě o úvěru sjednáno právo právního předchůdce žalobce smlouvu vypovědět s jednoměsíční výpovědní lhůtou a požadovat okamžitou úhradu dlužné částky. Právní předchůdce žalobce této možnosti využil (žalovaný v řízení netvrdil a tím méně prokázal, že by právnímu předchůdci v souvislosti s uzavřenou úvěrovou smlouvou před zahájením řízení cokoli uhradil) a podáním ze dne 27. 11. 1996 úvěrovou smlouvu vypověděl s tím, že požaduje okamžité splacení úvěru, přičemž výpovědní lhůta je měsíční a začíná plynout dnem doručení výpovědi; výpověď byla žalovanému doručena dne 29. 11. 1996. Dne 10. 6. 2003 byla mezi právním předchůdcem žalobce jako postupitelem a žalobcem jako postupníkem uzavřena smlouva, ve které bylo konstatováno, že právní předchůdce žalobce má na základě úvěrové smlouvy ze dne 24. 11. 1993 za žalovaným pohledávku, jejíž hodnota ke dni postoupení (tj. ke dni 10. 6. 2003) včetně příslušenství činí 13 994 043,07 Kč. Dle uzavřené smlouvy postupovaná pohledávka sestávala z jistiny ve výši 5 800 000 Kč, neuhrazených smluvních úroků (za období do 29. 12. 1996) ve výši 954 408,93 Kč, úroku z prodlení ve výši 16 % ročně z částky 8 954 480,90 Kč od 30. 12. 1996 do 15. 10. 1997 v celkové výši 1 134 388,68 Kč, úroku z prodlení ve výši 16 % ročně z částky 6 754 480,90 Kč od 16. 10. 1997 do 10. 6. 2003 v celkové výši 6 105 245,46 Kč a úroku z prodlení ve výši 16 % ročně z částky 6 754 408,93 Kč od 11. 6. 2003 do zaplacení. Průměrná roční úroková sazba v České republice dosáhla v listopadu roku 1993 hodnoty 13,64 %, v prosinci téhož roku hodnoty 14,57 % a v prosinci roku 1996 hodnoty 13,61 %. Znalec Ing. Michal Krč, CSc. při zpracování znaleckého posudku, v němž vyčíslil škodu, která žalovanému měla vzniknout, vycházel mimo jiné z předpokladu, že stavební společnost, která se podílela na rekonstrukci úvěrovaného objektu, nesplnila dohodnutý termín rekonstrukce, čímž bylo žalovanému znemožněno zahájení podnikatelské činnosti.

V. Právní posouzení

38. Věc je třeba v souladu s § 3028 odst. 1 a 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník posoudit dle dosavadních právních předpisů, tedy dle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále také „*obč. zák.*“) a zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále také „*obchodní zákoník*“ nebo „*obch. zák.*“).
39. Podle § 261 obch. zák. ve znění do 30. 6. 1995 *tato část zákona [tj. část třetí] upravuje závazkové vztahy mezi podnikateli, jestliže při jejich vzniku je zřejmé s přihlédnutím ke všem okolnostem, že se týkají jejich podnikatelské činnosti.* (odstavec 1) *Touto částí zákona se řídí bez ohledu na povahu účastníků závazkové vztahy ze [...] smlouvy o úvěru (§ 497) [...].* (odstavec 3 písm. d/)
40. V projednávané věci je v podstatě nesporné, že k uzavření smlouvy o úvěru č. 0561 (jakož i dalších shora uvedených úvěrových smluv a smlouvy o běžném účtu) došlo při podnikatelské činnosti právního předchůdce žalobce a žalovaného. V této souvislosti lze zcela ve stručnosti poukázat na způsob, jakým byli účastníci ve smlouvě označeni (tj. prostřednictvím IČO a svých sídel), jakož i na účel poskytovaného úvěru, kterým byla investice do komerčního objektu, resp. refinancování předchozích úvěrů. Právní vztah právního předchůdce žalobce a žalovaného se tedy řídí částí třetí

obchodního zákoníku. Dle třetí části obchodního zákoníku je třeba právní vztah účastníků posoudit i s ohledem na skutečnost, že byl založen smlouvou o úvěru.

41. Podle § 497 obch. zák. *smlouvou o úvěru se zavazuje věřitel, že na požádání dlužníka poskytne v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a dlužník se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky.*
42. Podle § 502 odst. 1 obch. zák. *od doby poskytnutí peněžních prostředků je dlužník povinen platit z nich úroky ve sjednané výši, jinak v nejvyšší přípustné výši stanovené zákonem nebo na základě zákona. Nejsou-li takto úroky stanoveny, je dlužník povinen platit obvyklé úroky požadované za úvěry, které poskytují banky v místě sídla dlužníka v době uzavření smlouvy. [...]*
43. Podle § 269 odst. 1 věty první obch. zák. *doboda o určité části smlouvy může být nabržena dobodou stran o způsobu umožňujícím dodatečné určení obsahu závazku, jestliže tento způsob nezávisí jen na vůli jedné strany.*
44. S ohledem na obsah smlouvy o úvěru č. 0561, jednání stran, která uzavření této smlouvy předcházela, jakož i jejich následnému chování (srov. výkladová pravidla zakotvená v § 266 obch. zák.), nelze dle přesvědčení soudu objektivně mít žádné pochybnosti o obsahu této smlouvy, resp. úmyslu jednotlivých stran. V těchto souvislostech lze připomenout, že žalovaný se minimálně od počátku roku 1993 dostával do finančních problémů, domáhal se prodloužení lhůty splatnosti dosavadních úvěrů a zjevně nedisponoval finančními prostředky, které by mu umožnily dokončit zamýšlenou rekonstrukci úvěrované nemovitosti. Strany vzájemně komunikovaly, jejich představy však byly zcela rozdílné. Z jednání stran přitom bylo zřejmé, že právní předchůdce žalobce nikdy neměl v úmyslu vyhovět žádosti žalovaného o další úvěr ve výši 10 000 000 Kč. Právní předchůdce žalobce mnohem spíše usiloval především o to, aby žalovaný uhradil jistinu již poskytnutých úvěrů, resp. smluvený úrok, přičemž počítal s tím, že se tak stane (resp. bude muset stát) prostřednictvím prodeje nemovitosti, kterou byly dosavadní úvěry zajištěny.
45. Jednání stran vyústila v uzavření smlouvy o úvěru č. 0561. Jak již bylo uvedeno, účel, ke kterému byl tento úvěr žalovanému poskytnut, tedy že má (z větší části) sloužit k refinancování dříve poskytnutých úvěrů, a ve zbytku k zastřešení nemovitosti, kterou byly závazky žalovaného zajištěny, je ve smlouvě opakovaně uveden, a odpovídá výše popsanému jednání stran. Pokud žalovaný uvádí, že smlouvu o úvěru uzavíral pod tlakem, lze k tomu poznamenat, že v souladu s § 267 odst. 2 obch. zák. ve vztazích upravených obchodním zákoníkem neplatí § 49 občanského zákoníku, dle kterého účastník, který uzavřel smlouvu v tísní za nápadně nevýhodných podmínek, má právo od smlouvy odstoupit (žalovaný navíc ani netvrdil, že by od smlouvy o úvěru č. 0561 odstoupil). Zcela nad rámec pak lze poznamenat, že pod určitým tlakem patrně uzavíral smlouvu o úvěru č. 0561 rovněž právní předchůdce žalobce. Jeví se totiž jako pravděpodobné, že jeho hlavní pohnutkou k poskytnutí dalšího úvěru žalovanému byla obava, že s blížící se zimou dojde k znehodnocení nezastřešeného objektu, jímž byly předchozí úvěry zajištěny.
46. Pokud žalovaný namítá, že právní předchůdce žalobce z jeho účtu neoprávněně inkasoval finanční prostředky na úhradu dříve sjednaných úvěrů, nezbyvá než ve stručnosti zopakovat, že právě za tímto účelem byla smlouva o úvěru č. 0561 uzavřena a že jakékoliv jiné využití poskytnutých finančních prostředků by nešlo než považovat za porušení této smlouvy. Ani způsob, jakým k úhradě závazků žalovaného došlo, tj. inkasem z běžného účtu žalovaného, nelze než považovat za zcela obvyklý a souladný jak se smlouvou o běžném účtu, která inkaso za účelem úhrady pohledávek právního předchůdce žalobce výslovně umožňovala (srov. bod 4 smlouvy), tak i s uzavřenými smlouvami o úvěru (které obsahovaly obdobnou klausuli jako smlouva o běžném účtu).
47. Jakkoliv v úvěrové smlouvě č. 0561 nebylo výslovně uvedeno, k jakému konkrétnímu datu má dojít k refinancování předchozích úvěrů, úmysl stran stěží mohl být jiný, než aby se tak stalo co nejdříve. Takovýto postup lze považovat nejen za zcela obvyklý, ale především se jednalo o postup výhodný pro samotného žalovaného, který byl v prodlení se splácením splátek (úroků) předchozích úvěrů, a které z tohoto důvodu byly úročeny zvýšenou úrokovou sazbou. Lze tedy shrnout, že pokud

došlo k inkasu z běžného účtu žalovaného za účelem úhrady dřívějších úvěrů, stalo se tak v souladu s vůlí účastníků této smlouvy, přičemž tento postup byl především v zájmu žalovaného.

48. Výše úroku byla sjednána odkazem na tzv. „základní sazbu.“ Žalovaný v podání doručeném soudu dne 15. 2. 2021 uvedl, že mu při podpisu ani jedné z úvěrových smluv nebyla předložena žádná listina, ze které by se výše základní sazby podávala. Vzhledem k tomu, že žalovaný tuto námitku vznesl poprvé téměř třicet let po uzavření úvěrových smluv, nelze ji než považovat za účelovou. Z provedených důkazů navíc plyne, že žalovaný se – pokud se jedná o úrokové sazby nabízené právním předchůdcem žalobce – velmi dobře orientoval (srov. jeho dopis ze dne 9. 9. 1993, v němž žádá právního předchůdce žalobce o poskytnutí dalšího úvěru a uvádí: „*Oba dva propočty návratnosti úvěru [...] jsou zpracovány na nejvyšší míru úrokové sazby, t. j. 18 % !! Rád bych vyjádřil přesvědčení, že [...] okr. pobočka [...] využije svých možností ke stanovení úrokové sazby na spodní hranici používaného rozpětí.*“). Dle přesvědčení soudu tedy žalovanému při uzavírání smlouvy o úvěru č. 0561 bylo známo, že výše základní sazby činí 12 %.
49. Způsob, jakým byla výše úrokové sazby ve smlouvě o úvěru č. 0561 domluvena, tedy že činila 16 % (4 % + 12 %), lze považovat za zcela určitý a souladný s § 497 a § 502 obch. zák. (srov. shodně např. závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne ze dne 31. 5. 2006, sp. zn. 29 Odo 1000/2004, v němž se Nejvyšší soud zabýval obdobně stanovenou úrokovou sazbou). Naproti tomu, pokud strany měly v úmyslu, aby po dobu jejich závazkového vztahu docházelo ke změně (aktualizaci) úrokové sazby, musela by být tato změna navázána na objektivní kritéria, a nikoliv *de facto* ponechána na vůli jedné ze smluvních stran, konkrétně právního předchůdce žalobce (srov. opětovně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne ze dne 31. 5. 2006, sp. zn. 29 Odo 1000/2004). Lze tak uzavřít, že klausule, která právnímu předchůdci žalobce umožňovala výši úroku jednostranně měnit, nelze než považovat ve smyslu § 39 obč. zák. za absolutně neplatnou. Řečeno jinak, nárok na úhradu úroku z poskytnutých finančních prostředků byl po dobu trvání konstantní, přičemž výše úroku činila 16 % ročně.
50. Závěr, dle kterého právní předchůdce žalobce nebyl v průběhu právního vztahu založeného smlouvou o úvěru oprávněn jednostranně měnit výši úrokové sazby, však nebude mít na posouzení věci žádný význam, a to ze dvou důvodů. Prvně, právní předchůdce žalobce po uzavření smlouvy o úvěru č. 0561 základní sazbu snížil a ta se tak v období, ze kterého žalobce dovozuje svůj nárok na úhradu smluvního úroku, nacházela převážně na nižší hodnotě než v době uzavření smlouvy. Hlavní důvod pak spočívá v tom, že jak již bylo uvedeno, nárok z titulu smluvního úroku z prodlení nebyl na žalobce převeden celý, ale toliko v rozsahu částky 954 408,93 Kč (v podrobnostech viz níže).
51. V řízení vyšlo najevo, že právní předchůdce žalobce poskytl žalovanému na základě smlouvy o úvěru č. 0561 dne 24. 11. 1993 částku 990 000 Kč a dne 27. 12. 1993 částku 4 810 000 Kč. Smluvní úrok ve výši 16 % ročně z částky 990 000 Kč od 24. 11. 1993 do 29. 12. 1996 (tj. do dne, do kterého se žalobce domáhá úhrady smluvního úroku z prodlení) činí 490 825,39 Kč, smluvní úrok ve výši 16 % ročně z částky 4 810 000 Kč od 27. 12. 1993 do 29. 12. 1996 pak 2 315 137 Kč. Celkem tedy právnímu předchůdci žalobce vznikl nárok na úhradu smluvního úroku ve výši 2 805 962,39 Kč.
52. Pokud se žalobce domáhal smluvního úroku stanoveného na základě zvýšené úrokové sazby, dle článku V. úvěrové smlouvy č. 0561 sice bylo smluveno, že k úhradě splátky nebo úroku z prodlení spořitelna s klientem sjednává, že mu poskytne na účtu číslo 393-76453-698 krátkodobý úvěr na krytí přechodného nedostatku finančních prostředků s úrokovou sazbou 13 % nad základní sazbou spořitelny, žalobce však ani po výzvě soudu nebyl schopen konkretizovat, zda, kdy a v jaké výši byl žalovanému na uvedeném čísle účtu krátkodobý úvěr skutečně poskytnut. Žalobce sice v popsané souvislosti odkázal na výpis z účtu ze dne 27. 12. 1993 a v něm uvedené údaje, v té době však žalovaný s úhradou úvěru (resp. úroku z něj) v prodlení být nemohl, protože v souladu s čl. II písm. c) smlouvy mělo dojít k první úhradě úroku ze strany žalovaného až k poslednímu dni roku 1993.

Jak pak plyne ze sdělení České spořitelny a. s. ze dne 24. 5. 2021, tento subjekt již výpisy z dotčených účtu nedisponuje (srov. v této souvislosti § 21 odst. 2 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, dle kterého banky jsou povinny doklady o uskutečněných obchodech uchovávat 10 let). Pokud se tedy žalobce domáhal zaplacení úroku na základě zvýšené úrokové sazby, neunesl břemeno tvrzení ani důkazní (jak však již bylo uvedeno, vzhledem k tomu, že nárok z titulu smluvního úroku z prodlení byl na žalobce převeden pouze v rozsahu částky 954 408,93 Kč, na výsledku řízení se to nijak neprojeví).

53. Zcela pro úplnost lze uvést, že kdyby soud dospěl k závěru, že mezi stranami nedošlo k dohodě o výši smluvního úroku nebo tato dohoda byla neplatná, byl by žalovaný na základě § 502 odst. 1 obch. zák. povinen uhradit za poskytnutí úvěru obvyklé úroky požadované za úvěry, které poskytují banky v místě sídla dlužníka v době uzavření smlouvy. Místem sídla dlužníka ve smyslu citovaného ustanovení přitom nelze rozumět pouze obec, ve které má dlužník sídlo, nýbrž je třeba vyjít z průměrné úrokové sazby bank působících na území České republiky (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 3. 2007, sp. zn. 29 Odo 1214/2005).
54. Průměrná úroková sazba v listopadu roku 1993 dle sdělení České národní banky činila 13,64 %, v prosinci téhož roku pak 14,57 %, přičemž celkový smluvní úrok za období od vyčerpání peněžních prostředků do dne 29. 12. 1996 by činil 2 526 650,27 Kč (418 428,64 Kč + 2 108 221,63 Kč). Jak již bylo naznačeno v souvislosti se smlouvou o postoupení pohledávky uzavřené mezi právním předchůdcem žalobce a žalobcem a jak bude ještě v porobnostech ozřejměno, pro posouzení věci je bez významu, zda právnímu předchůdci žalobce vznikl nárok na úhradu smluvního úroku ve výši 2 805 962,39 Kč, nebo jen ve výši 2 526 650,27 Kč.
55. Podle § 506 obch. zák. ve znění do 31. 12. 2000 *je-li dlužník v prodlení s vrácením více než dvou splátek nebo jedné splátky po dobu delší než tři měsíce, je věřitel oprávněn od smlouvy odstoupit a požadovat, aby dlužník vrátil dlužnou částku s úroky.*
56. Podle § 122 obč. zák. *konec lhůty určené podle týdnů, měsíců nebo let připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá událost, od níž lhůta počíná.* (odstavec 2 věta první) *Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den.* (odstavec 3).
57. Podle § 369 odst. 1 obch. zák. ve znění do 31. 12. 2000 *je-li dlužník v prodlení se splněním peněžitého závazku nebo jeho části a není smluvně stanovena sazba úroků z prodlení, je dlužník povinen platit z nezaplacené částky úroky z prodlení určené ve smlouvě, jinak o 1 % vyšší, než činí úroková sazba určená obdobně podle § 502.*
58. Jak již bylo uvedeno, právní předchůdce žalobce dopisem doručeným žalovanému dne 29. 11. 1996 vypověděl úvěrovou smlouvu č. 0561 s tím, že požaduje okamžité splacení úvěru, přičemž výpovědní lhůta byla v souladu s uzavřenou smlouvou měsíční a začala plynout dnem doručení výpovědi. Výpovědní lhůta, resp. lhůta k úhradě dlužné částky, uplynula dne 30. 12. 1996 (den 29. 12. 1996 připadl na neděli), od 31. 12. 1996 tedy právnímu předchůdci žalobce vznikl nárok na úhradu úroku z prodlení z poskytnuté jistiny (ohledně úroku z prodlení z ostatních nároků byla žaloba vzata zpět a soud tak nepovažuje za účelné se v tomto rozsahu nároky blíže zabývat). Strany si ve smlouvě nedohodly výši úroku z prodlení. Při jejím stanovení je proto třeba vyjít z průměrné výše úroků ke dni prodlení ve smyslu § 502 odst. 1 obch. zák., přičemž ta činila v České republice (k tomu srov. opětovně závěry výše citovaného rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 21. 3. 2007, sp. zn. 29 Odo 1214/2005) v prosinci roku 1996 dle sdělení České národní banky 13,61 %. Lze tedy shrnout, že právnímu předchůdci žalobce vznikl nárok na úhradu úroku z prodlení ve výši 14,61 % (13,61 % + 1 %) z poskytnuté jistiny úvěru od 31. 12. 1996. Pro úplnost soud uvádí, že Česká národní banka pro rok 1996 nedisponuje údaji, které by se týkaly toliko úvěrů poskytovaných podnikatelům, protože soud vyšel ze základního údaje počítaného ze všech poskytnutých úvěrů (*UK1 Režidenti a nerezidenti celkem*).

59. S ohledem na výše uvedené **soud vyhověl nároku žalobce na úhradu úroku z prodlení, ale až ode dne 31. 12. 1996** (a nikoliv již od 30. 12. 1996), **a toliko ve výši 14,61 % ročně** (a nikoliv ve výši 16 % ročně).
60. Podle § 35 odst. 2 obč. zák. *právní úkony vyjádřené slovy je třeba vykládat nejenom podle jejich jazykového vyjádření, ale zejména též podle vůle toho, kdo právní úkon učinil, není-li tato vůle v rozporu s jazykovým projevem.*
61. Podle § 524 obč. zák. *věřitel může svou pohledávku i bez souhlasu dlužníka postoupit písemnou smlouvou jinému. (odstavec 1) S postoupenou pohledávkou přechází i její příslušenství a všechna práva s ní spojená. (odstavec 2)*
62. Již z označení žalobce ve smlouvě o postoupení pohledávky ze dne 10. 6. 2003, tedy ze skutečnosti, že žalobce je zde označen prostřednictvím rodného čísla a bydliště, je zřejmé, že tato smlouva podléhá režimu občanského zákoníku, přičemž v řízení ani nebylo tvrzeno, že by žalobce tuto pohledávku získal v rámci své podnikatelské činnosti.
63. Pohledávka v nominální hodnotě 13 994 043,07 Kč byla na žalobce postoupena za částku 10 000 Kč, tedy za zlomek její účetní hodnoty. Ať k tomu však došlo proto, že právní předchůdce žalobce tuto pohledávku považoval za nedobytnou (a tedy bezcennou), nebo z jiného důvodu, na platnost sjednané smlouvy o postoupení pohledávky to nemá vliv.
64. Právní předchůdce žalobce smlouvou o postoupení pohledávky na žalobce postoupil pohledávku za žalovaným, kterou vůči němu měl na základě smlouvy o úvěru č. 0561. Dle čl. 2 smlouvy je celková pohledávka postupitele *ke dni 10. 6. 2003, a to včetně příslušenství*, představována částkou 13 994 043,07 Kč, přičemž sestává z:
- jistiny ve výši 5 800 000 Kč,
  - neuhrazených smluvních úroků (za období do 29. 12. 1996) ve výši 954 408,93 Kč,
  - úroku z prodlení ve výši 16 % ročně z částky 6 754 480,90 Kč od 16. 10. 1997 do 10. 6. 2003 v celkové výši 6 105 245,46 Kč,
  - úroku z prodlení ve výši 16 % ročně z částky 8 954 480,90 Kč od 30. 12. 1996 do 15. 10. 1997 v celkové výši 1 134 388,68 Kč,
  - úroku z prodlení ve výši 16 % ročně z částky 6 754 408,93 Kč od 11. 6. 2003 do zaplacení.
65. Součet shora uvedených částek odpovídá celkové částce uvedené ve smlouvě, tedy částce 13 994 043,07 Kč. Touto částkou je ve smlouvě postupována pohledávka opakovaně konkretizována, a to *včetně příslušenství*. Jakkoliv přitom § 524 odst. 2 obč. zák. zakotvuje pravidlo, dle kterého s postoupenou pohledávkou na postupníka přechází i její (veškeré) příslušenství, jedná se nepochybně o pravidlo dispozitivní. Převod jen části pohledávky (resp. pohledávky jen s částí jejího příslušenství) je tedy možný, v rámci obchodního styku není nijak neobvyklý, přičemž jakýkoliv jiný výklad než ten, že v případě smluvního úroku z prodlení došlo k jeho postoupení na žalobce (pouze) v částce 954 408,93 Kč, by byl v rozporu s jazykovým projevem zachyceným ve smlouvě o postoupení pohledávky.
66. **Pokud se tedy jedná o požadovaný kapitalizovaný smluvní úrok, soud žalobě vyhověl toliko v částce 954 408,93 Kč**, když ve zbytku tohoto nároku není žalobce k jeho uplatnění aktivně legitimován.
67. Žalovaný se v řízení bránil mimo jiné i vzájemným návrhem, když namítal, že právní předchůdce žalobce neoprávněným inkasem zmařil jeho podnikatelský záměr, přičemž škodu, která tím žalovanému vznikla, znalec Ing. Michal Krč, CSc. ve znaleckém posudku ze dne 9. 3. 2004 vyčíslil na částku 43 610 000 Kč. K této procesní obraně žalovaného lze jednak zopakovat, že využití úvěru č. 0561 na úhradu dřívějších úvěrů, jakož i způsob, jakým k tomu došlo, zcela odpovídal úmyslu stran a uzavřené smlouvě o úvěru č. 0561. Právní předchůdce žalobce tedy nejednal protiprávně a základní předpoklad, kterým § 420 odst. 1 obč. zák. podmiňuje odpovědnost za škodu, proto není

naplněn. Ze znaleckého posudku zpracovaného Ing. Michalem Krčem, CSc. pak navíc plyne, že žalovanému mělo být znemožněno podnikání primárně v důsledku toho, že stavební společnost, která se podílela na rekonstrukci úvěrovaného objektu, nesplnila dohodnutý termín rekonstrukce. Je to tak mnohem spíše tato společnost a ne právní předchůdce žalobce, kdo by případně měl žalovanému odpovídat za vzniklou škodu. Především pak je třeba uvést, že první podání žalovaného, které by šlo označit za započtení ve smyslu § 580 obč. zák., resp. procesní obranu ve smyslu § 98 o. s. ř., bylo soudu doručeno až dne 3. 5. 2006, tedy v době, kdy již právní předchůdce žalobce nebyl účastníkem tohoto řízení. Ani z tohoto pohledu se tedy nemůže jednat o obranu úspěšnou.

O **lhůtě k plnění** rozhodl soud v souladu s § 160 odst. 1 věty před středníkem o. s. ř., když neshledal důvody pro její prodloužení nebo pro uložení povinnosti plnit ve splátkách (a žalovaný to ani nežádal).

VI. Náklady řízení

68. Jak žalobce, tak i žalovaný v řízení částečně uspěli. Obdobně platí, že k částečnému zastavení řízení došlo zaviněním obou účastníků. Na první pohled by se mohlo jevit, že žalobce byl v řízení výrazně úspěšnější, neboť uspěl jak s požadavkem na úhradu celé jistiny úvěru ve výši 5 800 000 Kč (část jistiny uhradil žalovaný právnímu předchůdci po podání žaloby, což mělo za následek zastavení řízení zaviněné žalovaným, ve zbytku byla žalobci jistina přiznána soudem), tak i s nárokem na úhradu části jejího příslušenství. V této souvislosti je však třeba poukázat na skutečnost, že příslušenství žalobou uplatněné pohledávky ke dni vyhlášení rozsudku svou hodnotou mnohonásobně přesahovalo samotnou jistinu (z důvodu vysoké výše úroku a délky probíhajícího řízení). Jen úrok z prodlení ve výši 16 % ročně z částky 3 154 480,90 Kč od 30. 12. 1996 do 28. 4. 2021 (tj. do dne, kdy nabylo právní moci usnesení, kterým soud mimo jiné v rozsahu tohoto nároku řízení zastavil) svou kapitalizovanou výši přesahoval hodnotu jistiny více než dvojnásobně. Byl to přitom bezpochyby žalobce, kdo zastavení řízení v rozsahu uvedeného úroku z prodlení zavinil, když podáním doručeným soudu dne 17. 1. 2021 vzal v tomto rozsahu žalobu zpět s ohledem na neúčelnost a soudní judikaturu. Za nastíněné situace rozhodl soud o náhradě nákladů řízení podle § 142 odst. 2 a § 146 odst. 2 o. s. ř. tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání ve lhůtě 15 dnů od doručení jeho písemného vyhotovení k Vrchnímu soudu v Olomouci prostřednictvím Krajského soudu v Ostravě.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněný domáhat nařízení výkonu rozhodnutí nebo nařízení exekuce.

Ostrava 28. května 2021

JUDr. Ondřej Hruša, Ph.D. v. r.
samosoudce